

3,3(449)6
H 12

2 12 22

Ж

20

НАРУКАХ БАНДЕРИ

українська кров

(Бандерівські диверсанти вбивають членів ОУН)

Канадсько-Український Бібліотечний Центр

Канадське Товариство Приятелів України
Торонто – Канада

Видаання Організації Українських Націоналістів

1 9 4 1.

Із цим виданням Організація Українських Націоналістів вперше оголошує документи, зв'язані із трагічними подіями сучасного нашого життя. Передумовою зрозуміння змісту цих подій є знання розвитку справи диверсії, що саме стоїть перед своїм кінцем. Не знаючи цього розвитку, ніхто не може здати собі справи з тих жахливих людських пристрастей, які спричинилися до таких вчинків.

Теперішні диверсанти, складаючи на еміграції в зимі 1939-40 р. пляни внутріорганізаційного пучу як засобу, який забезпечив би їм вимріяну повноту влади в ОУН, рахувалися як з певністю, що вдасться їм поставити Вождя полк. А. Мельника перед доконаний факт перевороту в Організації й примусити його легко й скоро погодитися з ним та стати в їхніх руках безвільною маріонеткою. Та прийшло інакше. Полк. А. Мельник здав собі справу з того, що такий крок із його боку раз на завжди захитав би давно прийнятій націоналістичні засади, на яких полягала сила Організації й без яких вона перестала б бути носієм ідей українського націоналізму і відмовився очолювати акцію диверсантів. Для диверсантів це було несподіванкою й першим тяжким ударом.

Та раз відійшовши від принципових засад українського націоналізму, вони й надалі не могли зберегти ясної думки й рівноваги чину... Їхньою реакцією стала просто повинь закидів і обвинувачень, яких основою була цинічна брехня, і цілий ряд інших непродуманих потягень, що кінець-кінців пімстилися на них самих. До цього після кількомісячних невдалих спроб мирного поладження справи, що їх — не двялячись на все — робив полк. А. Мельник почалася протіакція ОУН. Неуспіхи в боротьбі, яка тоді почалася, скоро переконали диверсантів, що всі їхні ілюзії й надії щодо скорого задоволення своїх амбіцій, були б безпідставними. Легко уявити собі їхній тодішній психічний стан. Пятнування їх, як людей, які зрадили свою присягу й зганьбили підставові засади українського націоналізму, а зокрема ідею вождизму, а далі послідовне вилімінування їх із української спільноти, збільшили їхню й без

D 1202

цього безмежну ненависть і лють проти всього того, що стояло на сторожі правопорядку в ОУН. При кінці еміграції диверсія представляла незначну кліку, відсепаровану від всього українського життя. Їх кожний знав, не тільки як розсадників неморальності, але навіть як протинаціональну групу. Зірвавши своїми вчинками за собою всі мости, пустились вони, в хаос новітнього Гуляй-пілля. Низкою демагогії вони намагалися розгнуздати низькі інстинкти й так потягнути за собою коли вже не націоналістів, то бодай найгірші суспільні елементи. Не будучи здібними до позитивної праці, вони в своїй неганії всіх позитивів загналися так далеко, що пішли на їхнє цілковите винищення. „Чорна рада“, яку вони відбули в Кракові в 1941 році, оформила цю тактику постановою застосувати в боротьбі — большевицькі методи боротьби. Як близько від зради націоналізму до большевізації!

Осуджені й нап'ятовані націоналістичним активом і українською суспільністю на еміграції, диверсанти добачували одинокий рятунок на українських землях під большевицькою окупацією. Вони пішли на спроби перенести роздор із еміграції до краю, не зважаючи на те, що тут Організація Українських Націоналістів у революційних обставинах вела боротьбу на життя й смерть проти переважачого й диявольського ворога, і не зважаючи на те, що в такій боротьбі її треба було всього іншого тільки не заколоту й підривання моральної і бойової сили. І тут диверсанти зважились вивести свою акцію тими самими методами провокації й безглуздин обвинувачень як на еміграції...

А з вибухом війни, використовуючи поміч, яку їм вдалося дістати від чужих, вони ішли в край, маючи перед очима тільки одну мету — перешкодити акції ОУН. І цій своїй цілі вони остались вірними з цілим завзяттям потопляючої людини, яка в останнім моменті хватається навіть соломі. На ЗУЗ деякі з них були знані як націоналісти — отже вони мали можливість представити себе як члени й репрезентанти ОУН. Вони пішли ще далі — вони проголосили західньо-українську самостійність, але проголосили не тому, щоб будувати українську церкву, (в такому випадку вони її були б також боронили!) а з метою не допустити до того, щоб це робила ОУН Андрія Мельника, а до того захотілось їм не тільки титулів „вождів“, але й „міністрів“...

А коли флерверок з 1-го липня б. р. на ЗУЗ не вда-

вся, бо фаєрверками й блефами не будується державности 50-ти мільйонного народу, то диверсанти вхопились за терор проти ОУН як останнього засобу зберегти й продовжити своє існування. Це не був терор індивідуальний. Це був терор масовий. Терор став системою їхньої діяльности. Одиноким виходом із безнадійного положення мало бути плянове винищування активу ОУН. Вони вбивали членів-рядовиків, які скермували зброю проти співтворців націоналістичного руху, вбивали націоналістів-краєвиків, що врятувалися від большевицького терору, як і націоналістів, що вернули домів із еміграційної поневірки. Вони плянували замах навіть на Вождя. Що більше, на Волині вони робили між своїми приклонниками прилюдний, писемний „плебісцит“, який домагався виконання кари смерти на полк. А. Мельниківів.

Тільки психологія припертого до стіни злочинця здібна на такі вчинки. Диверсанти вбивають, бо іншого виходу для себе не бачуть.

Однак і кайнові злочини вже їх не врятують!..

* * *

Терор став системою діяльности диверсантів-бандерівців. Диверсанти, де б вони не були — навіть у міліції — діставали від своїх вожаків прикази: всюди, де тільки вдасться, фізично винищувати „мельниківців“, хай би це були навіть звичайні члени та молоді сільські хлопці. Що ж до членів націоналістичного активу, то знимки таких людей диверсанти розмножували й розповсюджували між своїми приклонниками з наказом вбивати цих людей.

І диверсанти вбивали. Вбивали не тільки власними кайновими руками. Вони також видавали, напр. на Волині та на СУЗ німецьким військовим властям членів ОУН як... большевицьких парашутистів, партизанів і шпигунів. Ці діявольські методи бандерівських диверсантів можливо не були б взагалі розкриті, коли б не кілька випадкових невдач, що врятували життя десяткам наших людей. Ось так у Рівному ведено вже на розстріл Домазара й кількадесят членів повстанчого націоналістичного загону, що їх бандерівці представили німцям як большевицьких партизанів, і в останній хвилині надіхав їхній провідник, що розяснив справу. Знов же в Макареві під Києвом, бандерівець Микола Климишин видав німецьким властям члена ОУН Пе-

каря (якого перед тим сам вилегітимував і ствердив, хто він є) як большевицького парашутиста й від розстрілу врятувало Пекаря те, що при ньому знайшли легітиміцію берлінського УНО. Були подібні випадки у Василькові з Малиничем і тов. та інші. А скільки людей не врятувалося від смерті й вже не може сказати, що видали їх на смерть бандерівці! Сьогодні у воєнний часі тяжко не то за докази, але й за саме ствердження факту.

Але й не про всіх тих, що їх вбили власними руками висланники Бандери-Яриго, є докази їх смерті й хто був її спричинником. Пропав чоловік і годі ствердити, що з ним сталося: чи його вбили, і хто його вбив, чи попав до тюрми, чи щось інше з ним сталося. Часом припадково, часом по довгих пошукуваннях знайдуть трупа й розпізнають його. Часом — як це було у випадку вбитих бандерівцями братів Пришляків із с. Заставче — пошукуючи за їхніми трупами (їх до нині не знайдено), відкопувано на полі трупи людей невідомих і невідомо ким убитих.

А пропало нам багато людей. Та з фактів:

1) що в десяти випадках доказано, що вбивства доконали бандерівці.

2) що в десятках випадків стверджено замір і спроби вбивства бандерівців.

3) що в десятках випадків диверсанти погрожували членам ОУН смертю, а то й видали засуди смерті, —

треба прийти до висновку, що й в тих випадках, коли нема досі прямого доказу кайнового злочину, цей злочин всетаки був.

З цілої низки документів і протоколів, подаємо до публичного відома деякі з них, що відносяться до вбивств таких членів ОУН:

- 1) Олександра Куца,
- 2) Григорія Мисківця,
- 3) Володимира Пукса,
- 4) Івана Мицика,
- 5) Ігоря Шубського,
- 6) Евгена Шульги,
- 7) Петра Бодяка,
- 8) Олександра Галуса,
- 9) Ігоря Богунюка,
- 10) Осипа Пришляка,
- 11) Володимира Пришляка,
- 12) Евгена Породька.

Що це тільки деякі документи, свідчить обставина, що не узяли ми тут навіть двох членів ПУН, вбитих 30. серпня 6. р. в Житомирі.

Для характеристики даємо також кілька документів, що розкривають методи погроз і морального терору, применювані бандерівцями до членів ОУН.

Всі документи ще раз ведуть перед наші очі трагічні сторінки з сучасности й недавнього минулого. Одні з них пригадують нам тяжкі умовини революційної боротьби проти большевиків; в зв'язку з вбивством волинського звязкового ОУН, Куца, довідуємося про героїчну смерть провідника волинської обласної езекутиви ОУН, Скопюка, про якого на самому початку війни писали майже всі німецькі часописи, і який став жертвою безсовісної кампанії й провокації диверсантів. Інші документи походять уже з часу війни й доказують, як диверсанти ліквідували вертаючих домів членів націоналістичного активу. Ще з інших документів довідуємося, якими нечуваними способами диверсанти нищили й тероризували всіх, що попали в їхнє середовище. Один документ є жахливим прикладом мученичої смерті двох братів Пришляків, старих націоналістів, в перший день після їхнього повороту з еміграції до рідного краю, до своїх родин.

Перед жахливістю задокументованих злочинів бліднуть всі „за“ чи „проти“ диверсії. Навіть не будучи об'язані з ближчими причинами повстання бандерівської диверсії в ОУН і з її історією, українська суспільність може тільки на підставі об'єктивної грізности цих вчинків витворити собі осуд про тих, які до цих вчинків спричинилися.

ВБИВСТВО О. КУЦА, Г. МИСКІВЦЯ й В. ПУКСА.

ПРОТОКОЛ Ч. 1.

списаний дня 7. VIII. 1941 р. в Рівному

Тимошук Павло ур. 10 січня 1917 р. в Тороканові, пов. Дубно, син Василя і Анни, замешкалий в Тороканові в справі Куца Олександра зізнає:

Куц Олександр прибув з Губернаторства по Великодніх Святах в околиці Луцька на звязок з Скопюком, якого не застав. Скопюка заарештували большевики на Різдво, це є дня 7. січня на Святій Вечері. Скопюк прийшов до дому в повному військовому виряді з гранатами, крісом, пістолею. В часі вечері НКВД його заарештувало. Два місяці перед його арештуванням диверсанти, що приходили з Губернаторства, словно його провокували між членством як також робили засідки з ціллю знищення його.

В наслідок цього Скопюк почувався морально дуже погано.

Звязковий Волині Закоштуй Ананій в цьому часі приступив уже був до диверсії.

Куц, не заставши Скопюка, звязався з Закоштуєм Ананієм. Праця дальша й звязки Тимошукові Павлові незнані.

До Великодня 1941 р. справа бунту Яри-Бандера членству не була відомою. Закоштуй повідомив членство після Великодня, що полк. Мельник уступив, залишаючи Бандеру Степана своїм наслідником. Від цього часу в області Волинській почали появлятись летючки реклямуючі Бандеру.

Працю свою почав Куц Олександр в пов. Луцькому від переконування поодиноких членів. В повітах Дубно й Кремянець Куца не було. Побут його у Рівенщині зізнавцеві є невідомим. З хвилиною приходу німецьких військ, це є два перші дні (25 і 26 VII. 1941 р.) перебував, як твер-

дить батько, в Луцьку. Що робив в цих двох днях, Тимощукові Павлові невідомо.

Дня 8. липня Тимошук Павло стрівує із студентом В. С. Г. варшавського університету, якого прізвища не знає і в розмові з ним питає за Куцом. Згаданий студент відповів йому, що Куц пішов „каламутити воду“ куди — не знає. Студент цей належить до бунту.

Відносно Скопюка то бунтарі голосять, що він зрадив і большевики забрали його до Москви. Членство, яке нині перейшло з бунту до Організації, твердить, що неправдою є твердження про виїзд Скопюка до Москви, а навпаки, що провокації „бунтівників“ були так безличними, що в Скопюка викликали психічне заломання ще в підпільному житті. Підпільне життя й роботу провів Скопюк в Луччині, мешкаючи в землянках. По арештуванні Скопюка заарештувало НКВД його брата Григорія, священика, якого розстріляли в луцькій в'язниці. Перед езекуцією Скопюк Григорій промовляв. Зміст промови, — що „смерть їх буде помщена“. Що сталось із Скопюком Миколою, і де його замордували, Тимощукові невідомо.

Після Куца Олександра замордували „бунтівники“ Мискович Григорій й Пукса Володимира. Ці два прибули на Волинь перед німецько-большевицькою війною. Обидва вони вели нашу роботу на Луччині. Час і місце замордування незнані. Відомим є, що згинули з рук „бунтівників“. Брат замордованого Пукса має відомості.

Зізнання складає Тимошук Павло на підставі розмов із поодинокими членами: Миколайчуком Миколою, Степанюком Олександром, Макаром Середюком.

Зізнав: Тимошук

Переводив зізнання: Грім Денис

Рівне, дня 7. VIII. 1941 р.

ПРОТОКОЛ Ч. 2.

Інформації, які подаю нижче, одержав я від слідуєчих членів ОУН: Книша Миколи — Луцьк, Дмитра Семена — Жидичин, Тимощука Павла — Тороканів, та від нечленів: Коцюби Арсена — Жидичин, Куцової (мати Куца Олександра) — Луцьк.

Обласним провідником на весну 1940 р. був Скопюк. В тому часі прийшли з-за кордону Закоштуї Ананій і Лобай. Закоштуї став заступником Скопюка. Як на цих землях стала справа диверсії актуальною, то Закоштуї здекларувався як її прихильник. Скопюк заявився рішуче проти диверсії, та з диверсантами на ці теми навіть не хотів говорити. Тоді диверсанти постановили перебрати сітку організаційну в свої руки. Зробили вони це за посередництвом Закоштуя, який як заступник обласного провідника мав всі звязки в своїх руках. Він саме попереривав звязки Скопюка з членством. Скопюк лишився майже сам. Тоді диверсанти майже на кожному кроці його переслідують, шантажують та провокують. Він стоїть даліше на непримиримім становищі супроти диверсії. Тоді диверсанти грозять йому смертю. На Різдво 1940 р. приходить Скопюк із своїм товаришем до свого брата в селі Забороль на Свят—Вечір. Там наскочило на нього НКВД. Скопюк здається їм в руки. Тоді він заломався психічно. На конфронтації з Кушнірем, яка відбулася під час слідства, заявив Кушніреві, що йому все одно, здався тому НКВД без оборони, бо його й так мали диверсанти вбити. Кушнір врятувався з тюрми під час нім.-більш. війни та оповідав це. Тут паде велике підозріння, що диверсанти, щоб позбутись Скопюка зрадили місце його побуту НКВД. Найбільше в цій справі знає Закоштуї Ананій, який був чорним духом* в цій справі.

Так диверсанти стали панами ситуації зо смертю Скопюка. Куц прийшовши на ці терени, опинився в цілком ворожому середовищі. Контактувався він із Шевцем Петром із Жидичина, та з Чесюком. Зв'язок із Чесюком дістав він за посередництвом Дмитрука Семена з Жидичина. З Чесюком стрічався він більше разів, переговорював із ним багато. Кушнір мав наказ від Закоштуя відставити Куца до нього, що він при другій стрічі з Куцом зробив. Куц їздив пару разів до Львова (правдоподібно 2 рази). Диверсанти поставились до нього ворожо, та поступали з ним як з Скопюком. Останній раз бачили ще Куца перед війною. Потім він зник безслідно. Про обставини, в яких він зник, ніхто абсолютно нічого не знає. Його мати про нього теж нічого не знає. По війні його вдома також не було. Заходить тут правдоподібність, що Куца вже під час війни в Луччині не було, бо якби був, то по війні бувби прийшов до дому. В його справі найбільше знають: За-

коштуй Ананій, який є здеклярованим диверсантом, Чесюк і Кушнір, які були по стороні диверсії, а тепер в останніх часах в своїх переконаннях захиталися й заявляють, що з диверсією не хочуть нічого спільного мати, одначе нашої Організації ще не підпорядкувались. Я з ними не говорив, бо заходять тут можливість, що вони дістали припоручення прикидатись „мельниківцями“, щоб справу Куца ще більше затемнити. Але наші члени над ними працюють і їх незабаром розшифрують, або звернуть на правильний шлях. Тоді Книш у Луцьку стягне з них протокол.

Якщо Куца вбили диверсанти, то це робота Закоштуя. Чесюк і Кушнір про це мусить також багато знати.

В. р.: Роман Гавриляк

11. VIII. 1941 р.

ПРОТОКОЛ Ч. 3.

Зізнання бувшого „бандерівця“ Олексія Чесюка в справі забиття Олександра Куца.

Олексій Чесюк замешканий у селі Жидичині, району Ківерецького. Останньо бачився я з Ол. Куцом 28 мая в с. Жидичині в хаті Арсеня Коцюби. Ол. Куц звертався до мене, щоб я його навязав із Ан. Закоштуем. Я працював в той час у підпіллі, займаючи становище повітового. Ол. Куца я не хотів навязати, бо мій зверхник окруж. Микола Ковтонюк (Якимчук) дав нам приказ, що кожний націоналіст, член підпілля, хто побачить Ол. Куца, мусить його зловити й привести до Ковтонюка, а в разі неможливости зловити живим, обовязково його забити. Хто не підпорядкується вище згаданому приказові, буде розстріляний. Приказ цей Ковтонюк мотивував тим, що Ол. Куц є провокатором і працює разом з НКВД. Я знаючи Ол. Куца як доброго націоналіста, перешкоджав в знищенні його. Правдивість свого зізнання стверджую власноручним підписом:

Підпис: О. Чесюк

Жидичин, дня 17. VIII. 1941 р.

ПРОТОКОЛ Ч. 4.

Зізнання **Івана Селюка** Миколаєвича мешк. с. Жидичина району Ківерецького в справі забиття Олександра Куца.

Останньо бачився я з Ол. Куцом 21. травня 1941 року в с. Жидичині в помешканні Арсенія Коцюби. Ол. Куц вияснював мені справу розколу (бунту) Ст. Бандери супроти провідника ОУН пол. Андрія Мельника. На цьому зібранні були: Олексій Чесюк, Іван Солтис, Іван Селюк, Микола Кушнір, Гриць Пасішник (забитий через НКВД), Петро Петрух (забитий через НКВД), Люба Бахів (забита через НКВД), Ганя, Ананій Кушнір, Василь Хомолюк, Степан Ходюк. На зібранні Ол. Куц остро виступив проти Ст. Бандери, вважаючи його звичайним бунтарем в ОУН. Мені був, таксамо як Чесюкові, відомий зміст наказу супроти Ол. Куца, а саме: Кожний член, який побачить Ол. Куца, мусить його зловити живим, або забити. І про його забиття чи зловлення донести Миколі Ковтонюкові, псевдо (Грішка). В разі невиконання цього наказу такий член підпілля буде знищений.

Своє зізнання підтверджую своїм власним підписом:

Підпис: **Селюк Іван**

Жидичин, дня 17. VIII. 1941 року.

ПРОТОКОЛ Ч. 5.

Книш Микола подає, що слідує:

Від Кушніра довідався я, що Куц стрічався з ним 17. VII. 1941 р. Кушнір мав наказ відставити його до Закоштуя, але цього не зробив. Другий раз стрінувся з ним 23. VI. й **получив його з Закоштуем**. Від тоді вже Куца не бачено. Сітку організаційну перебрав бандерівці ще за Скопюка за посередництвом Закоштуя, який був його заступником.

Ці інформації одержав Книш за посередництвом других людей.

В. р.: **М. Книш**

Протокол списав: **Р. Гавриляк**

Луцьк, 7. VIII.

ВБИВСТВО ІВАНА МИЦИКА.

Друг Ярослав Гайвас зізнає:

На тиждень перед вибухом війни був Іван Мицик у Львові. Про це знає Кліщ, у Стрию. Згідно з твердженнями Максима Онуфрія зо Львова, Іван Мицик поїхав до Коломийщини, до Пістєня. Факт виїзду Івана Мицика до Пістєня потверджує також др. Коник Богдан із Рогатина. Кілька днів по моїм приїзді до Львова, Бак Теофіль, Рогач Іван і Савчук (Кузьмик) були на інформативній розмові в Стецька Ярослава. При розмові був присутній Климів Іван (Легенда). В часі розмові, коли говорилося про Мицика Івана, І. Климів завважив, що йому докладно відомо, де перебувають наші люди, а коли йде при Мицика, то він є в околиці Галича й вже від трьох днів пробирається до Львова. На цьому всякі вістки про Івана Мицика перервалися. Також додаю, що в часі перебування у Львові Іван Мицик і Куц Олександр (якого вбили бандерівці на Волині) жили в моєму помешканні при вул. Вотивній ч. 11. у могого швагра Льонгина Сторожука, замордованого потім большевиками (арештували його на 3-ій день війни) й це може посвідчити його дружина п-і Сторожукова Дарія. Тому то твердження, немов Івана Мицика вбили большевики при переході кордону, є вповні безпідставними, зате більш підставними є здогади, що Івана Мицика вбили бандерівці в околицях Галича, де вони мали більшу кількість своїх людей, — подібно як вбили його товариша Олександра Куца на Волині.

Гайвас Ярослав

Львів, дня 31. жовтня 1941.

ВБИВСТВО І. ШУБСЬКОГО, Е. ШУЛЬГИ Й П. БОДЯКА

ПРОТОКОЛ Ч. 1.

Списаний із п. **Галиною Шубською**, дружиною Ігоря Шубського, в дні 26. VIII. 1941 р.

З Володави виїхав **Ігор Шубський** 13. липня 1941 р. в товаристві **Шульги Євгена, Бодяка Петра й якогось тапїцера**. В Холмі мав прилучитися до них Рондзістий Іван добрий знайомий Ярослава Старуха, від якого мав поручаючого листа до Володавського Комітету.

Шульга Євген походить із Луцька, чи Луччини, Бодяк Петро з Горинки, пов. Кремянець. Цей тапїцер працював у друкарні Зінька Василя.

З Холма, як мені відомо, поїхали вони залізницею до Кристинополя,

По 20-тім липня одержала я картку поштою. На картці була дата 15-го липня, а на поштовій штампілі 19-го липня і поштовий уряд Кристинопіль. Зміст картки: „Дорогі, хвороба не була небезпечна й тому за два дні буду вдома й відвідаю Раковецьких. Всі Вас також здоровять. Вибачте, що так непорадно написав“. Підпис був перед зворотом „Вибачте . . .“ Було підписано „Ігор“.

Під сподом дата 15. VII. 1941 р. Картка була писана кимось другим, а не Ігором, як це було видно з письма. Письмо не було ні Шульги, ні когось з групи.

Львів, 26. серпня 1941 р.

В. р.: Шубська

ПРОТОКОЛ Ч. 2.

Зізнання **Книша Миколи** з дня 21. VIII. 1941. в Луцьку. (Справа Шубського і Шульги).

Книш Микола на підставі відомостей від Штуля й Зацерковного зізнає, що Шубський і Шульга вийшли з Во-

лодави в половині липня в напрямку на Кристинопіль, звідкіля мав перевести їх даліше Цар. Миколайчук Степан доніс Книшеві, що **Шубський і Шульга були придержані бунтівниками в селі Жидачеві на Сокальщині.**

Зізнав: Книш

Слідство перевів: Грім Денис

Луцьк, 21. VIII. 1941 р.

ПРОТОКОЛ Ч. 3.

Корнелюк Василь зізнає: 15 липня перейшов кордон в Угневі.

Дня 19. липня був в селі Нижнім коло Стояпова і трапив на слідство, яке перепроводжував відпоручник з Місцевої Команди в справі 8-ох забитих.

4 трупи обдерті віднайдено й закопані з поворотом. Місцеві люди знають, де вони закопані. Стверджено, що їх розстріляли два міліціанти з с. **Нижнього** або сусіднього села. 4-ох інших невідомо де ділося. Більше про це можуть сказати місцеві люди.

В. р.: Корнелюк

Луцьк, дня 8. IX. 1941 р.

ПРОТОКОЛ Ч. 4.

Списаний з **Кушілюком Пилипом** із Горохова.

Голодюк Антін із Лемешева повіт Горохів, йдучи з Радехова, заночував в селі **Нижнім коло Стоянова.** Там у бачках з людьми довідався, що йшли хлопці з Кремянецького й Луцького повіту (скільки не подає) **й були заарештовані бандерівською міліцією в тім же селі.**

Це оповідає Голодюк Кушілюкові.

В. р.: Хомич

Луцьк, 9. IX. 1941 р.

ПРОТОКОЛ Ч. 5.

Списаний дня 26. VIII. 1941 р. з панею Галиною Шубського, дружиною Ігоря.

Дня 21. серпня 1941 р. около 13 години в Раві Руській, в харчівні „Український Націоналіст“ стрінула п. Шубська Дутку Миколу. Дутко — високий, брунет (або темний шатин), догори чесаний, стрункий, вдовець, має сина 3—4 роки. Говорив він, що вернув з-під Києва. На еміграції був в ГГ. мабуть у Томашеві. Сам походить мабуть із Коломиїщини.

З його слів виходило, що по переході кордону він стрінув у Сокальщині, по східній стороні Буга, групу чотирьох людей: Бодяка, Шубського, Шульгу. Прізвище четвертого з цієї групи не подавав. Прізвище цих чотирьох вичитав із свого нотеса. Очеркуючи друга Ігора Шубського, подав: „Ваш чоловік з борідкою“ що згідне з фактичним станом, бо чоловік перед війною запустив бороду.

Дутка перед тим Ігоря не знав, як подавав у розмові. Ігор Шубський мав оповідати, що в переході можуть їм бути помічні..., а перед зустрічюю з Дуткою вона (ціла група) ночувала у лісі.

Дня 22. серпня приїхала я з мамою п. Ольгою Шубською, автобусом до Львова. З нами їхав Дутка ще з другим чоловіком. По приїзді заїхав і ми з ним на Руську 20, (головна квартира диверсантів прим. ред.) де ми залишили свої речі. Того самого дня прийшла я по речі на Руську.

В. р.: Шубська

Львів, дня 26. серпня 1941 р.

ВБИВСТВО А. ГАДУСА, І. БОГУНЮКА ТА ТЯЖКЕ
ПОРАНЕННЯ ФЕДЕВА БАНДЕРІВЦЯМИ

ПРОТОКОЛ Ч. 2.

Д 1222

Списаний із п. Денегою Степаном у дні 26. VIII. 1941.
в справі випадків на Підлиссі в дні 24. VIII. ц. р.

П. Деніга Степан зізнає:

В дні 24. VIII. приїхав я на Підлисся автом. Відїхав перед дощем, і ще за моєї приявности не було ніяких випадків. Натомість приїжджий на другий день Леочко розказав про вбивство Гадуса Александра з Винник. Пашпорт забитого знайшов один селянин при трупі й питав, чи вищеназваному Леочкові невідомий чоловік — власник пашпорту. Леочко розпізнав по пашпорті, що це Гадус Олександр із Винник. При другому важко раненому, який втратив притомність, не знайдено особистих документів; знайдено натомість записки, які вказували, що дана особа могла бути секретарем міліції, а таким у Винниках міг бути Федів. Про третього учасника прогульки, який не вернувся й по якому загинув слід (Богунюка Ігоря) ближчих відомостей до сьогодні не вдалось одержати. Із слів Кметя Василя довідався я, що члени диверсії приловили Богунюка Ігоря й віддали в руки Гестапо, за те, що мав летючки Краєвого Проводу ОУН (Петлюра — Коновалець — Мельник). Гестапо переглянуло летючки, одну сховало й по виясненні вищезгаданого випустило.

На підставі того усього можна твердити, що члени диверсії старалися віддати вище згаданих в руки Гестапо щоб їх воно заарештувало, а коли це не вдалось, заманили їх до ліса й там повбивали.

В. р.: Деніга

ПРОТОКОЛ Ч. 2.

з Лемою Омеляном із Винник, написаний дня 28. VIII. 41.

Згаданий був організатором прогульки з Винник до Підлисса на свято Шашкевича. Учасників 9. між ними й забитий Гадус Олексаңдер, тяжко ранений Федів і решта. Забитий Гадус мав злий ровер. Відпочавши в Куровичах, не хотів вертатися до Винник, маючи злий ровер, але разом із Федевом і Леочком поїхав вперед до Олеська (село біля Білого Каменя, місця свята). Ми решта наздігнавши їх по дорозі, остались із ними, Хруник, Цар, — а Леочко, Богунюк, Скремета, Лема і Брама поїхали даліше. Під Білою Горою Гадус зробив знімку всіх учасників прогульки. Разом вибрались на гору (між 10. а 11. год.) перед Службою Божою. З утоми зайшли ми в кущі, недалеко дороги відпочнути. Тут умовились в 5-тій годині виїхати разом до В. Підчас Сл. В. (перше клячання) я пішов до церкви, пізніше прийшли Федів і Богунюк, після чого всі ми вернули до кущів. Я пішов шукати авта до Винник; зо мною пристали Федів і Богунюк. По дорозі стрінули ми чоловіка, що здалека усміхався до Богунюка, сказав, що вони мабуть знайомі зо Львова. Я відійшов на бік, вони (Федів, Богунюк і він) зістали. Чужий мав около 20 літ, середнього росту, стрункий, в яснім старім убранні, в „помпках“, і з течкою. По довшій балачці чужий витягнув звязок паперів (Петлюра — Коновалець — Мельник і Комунікат). Федів положив папери на руку, друком наверх і пішов поміж людей роздавати, Богунюк узяв від нього кілька друків для Золочева. Оба пішли під місце св. хору — роздавати. Я відійшов, стрінувши винничан. По розмові з ними, я вернув до кущів, де були всі крім Богунюка й Федева. Самий Гадус відійшов поміж людей шукати авта, ровер зіставивши (около 3. год. попол.) і більш не вернув. В цій годині ми були зібрані до відходу — впав дощ (тривав до 5. години) і коло 7. години відїхали два, а решта ждала. Пізніше відїшли, стрінувши по дорозі фірмана, що сказав що бачив трьох людей, подібних до неспісних, бачив, що всідали на авта. Фірман забрав ровери (3) Гадуса, Богунюка, Федева. Я з Царем вернув до Винник. До Олеська поїхали разом з фірманом, Хруник і Леочко.

ПРОТОКОЛ Ч. 3.

Зізнання (доповнення до Лема Омеляна) **Лєочко Ярослава**. 28. VIII. 1941.

Ми ровери положили на фірі й відіхали до Олеська. Там вичистили ровери друзів. По дорозі до Олеська ми вступили до чайні на перекуску й по інформації про нічліг. Таланчук постарав нам нічліг (самий із Олеська). Ранком збудив нас Таланчук і показав нам **пашпорт Лєська Гадуса** і питає, чи пізнаємо. Ми пізнали Лєська Гадуса. Тепер ми стрінулись із панною Іркою Банахівною. Труп був уже в шпиталі.

ПРОТОКОЛ Ч. 4.

писаний із **Хруником Андрієм** (до зізнання Лема)

Підівши в Олеську в чайні, пішли до фірмана. Фіра була на подвір'ї. Ровери дали до стодоли. У сусіда ми переночували. Встали в 6-ій годині; я пішов у потік мити ровер, коли прийшов Таланчук з двома чужими людьми (один зо Львова, а другий місцевий). Львівський відіхав автом до Львова. (Панна Банахівна знає його). Показали мені пашпорт забитого Гадуса. Я пізнав його. Перше враження було, що він застрілений. **Біля забитого земля була видоптана — значить була боротьба.** Тому, що на авті не було місця, ми поїхали роверами.

ПРОТОКОЛ Ч. 5.

Дня 3. IX. 1941 р. **Банах Ірина**, д. Івана, ур. 27. 3. 1918 р. в м. Винниках к. Львова, укр. греко-кат. студ. Худ. Інститута, зам. у Львові, Куркова 29. м. 8. в справі вбивства Ол. Гадуса візнає слідуєче:

Дня 23. IX. 1941. приїхала я з сестрою Ант. нім. автом до Буська, де переночували. На другий день 24. 9. ц. р. поїхали ми до Підлисса в год. 6-тій. До години 8. розшукували ми знайомих, а від 8. були на пол. Службі Божій. Підчас Служби Божої, около 11. год. приступили до нас

наші знайомі з Винник Богунюк Ігор, Лема Омелян, Федів Волод., і спитали, де є авто з Винник. Я вказала їм, де бачила винничан, і вони подались у тому напрямку. Після Служби Божої ми зустрілись із знайомими з Центросоюзу зо Львова й разом з ними около 14. год. поїхали до Олеська на обід до ресторану Райспоживспілки.

Коло 21. год. пішли ми на нічліг, який нам поручив гром. Бажанський. Там ми зустрілись із гром. Іваховим Василем (з Ходорова), який там також ночував. Він мені сказав, що вертаючи з Підлисся возом, наздігнав на дорозі до Олеська двох хлопців із трьома роверами, які забрав на віз, привіз до Олеська і дав нічліг в сусіднього господаря. 25. 9. ц. р. Около год. 8. побачила я тих хлопців і пізнала, що це є: Леочко Ярослав і Хруник, оба з Винник. Вони мені сказали, що на Підлиссі ждали на Богунюка, Федева й Гадуса, які кудись відійшли й просили на них заждати (перші пішли Богунюк і Федів, а Гадус пізніше пішов за ними). Леочко й Хруник, перемочені дощем, не дїждавшись своїх осташих товаришів, пішли до Олеська. Зараз коло год. 8 мене з сестрою покликали їхати автом Центросоюза до Львова. З ними поїхала лише моя сестра Антонїна, а я рішила їхати автом пропаганди ОУН разом із Іваховим Василем. В кілька хвилин, коли я кликала Леочка й Хруника на снідання, побачила двох селянських хлопців, що подавали їм пашпорт, і всі чотири зараз підійшли до мене та сказали, що якась жінка повідомила їх, що бачила в підлиському лісі забитих людей. Вони там пішли й найшли одного вбитого й одного сильно побитого, взяли від них усі папери й принесли до цієї хати, бо знали, що тут ночують хлопці з Винник, а в пашпорті було місце замешкання Винники. Пашпорт був Олександра Гадуса. Дальше ці два хлопці сказали, що питали побитого, хто їх побив, а він відповів, „товариші“. Більше не міг говорити. Ці хлопці взяли папери з собою, говорячи, що йдуть повідомити й лікаря й комісію. Підчас нашої розмови ці хлопці сказали, що Гадус, як я додумалася і Федів, мусіли бути до ліса чимсь заманені, бо їх знайшли в такій гущавині, що нормально чоловік не мав потреби там лізти. Коло години 9. поїхала я до Львова й зо Львова до Винник пішки та повідомила батьків Гадуса про смерть сина.

В. р.: Банах Ірина

Львів, 3. IX. 1941 р.

ПРОТОКОЛ Ч. 6.

написаний з **Обух Осипом** дня 28. 8. 1941. у Винниках.

Жінка, що вийшла за конем зпоміж хаток, знайшла в лісі трупах Гадуса і раненого Федева. Місце віддалене около 150—200 метрів від хреста (гори) вниз у лісі. В околиці, то є в лісі, що тягнеться довж. два — три кілометри і ширини около 6 кілометрів, мають знаходитись, по оповіданні місцевих людей, якісь дезертири. Труп (Гадус) по конст. лікаря, був замордований, вдарений штилетом автоматичним (нім. ніж) в тімя (проломано чашку, вибито два—три зуби і були признаки удушення). По оповіданні очевидців, місце події було сильно видоптане; значить йшла боротьба. Санаторійний лікар (жид) дуже настоював, щоб раненого Федева забрати до Львова (тоді, коли цей лежить непритомний, ранений в ухо). Повідомлена золочівська комісія (лікарська) взагалі не появилась, щоб оглянути трупа Гадуса.

ПРОТОКОЛ Ч. 7.

списаний із **Володимиром Феведим** дня 28. X. 1941 р.

Володимир Федів, який саме вийшов із шпиталю, зізнає в присутності своєї матері наступне:

Ми — а було нас кількох хлопців — приїхавши до Підлисса, пішли до ліса. Трьох із нас — а саме я, Лема й Богунюк — відлучилися зчерги від інших та пішли на прохід. В часі проходу Богонюк дістав від одного учня летючки, що їх сховав до кишені. Цей учень дав також летючки мені й я їх почав роздавати між людей. Тому, що коло мене зчали громадитися люди, це звернуло увагу одного з міліціантів, який прийшов до мене, вирвав мені летючки й подер. Та з черги прийшло кількох міліціантів і відвели мене до головного міліціанта. Міліціанти щось з собою нараджувалися, потім зачали мене вести на кінець гори, де стояло коло 20 міліціантів. Сказали мені, що відведуть мене до міліції. Коли ми йшли, по дорозі побачив я Гадуса, який саме вийшов із ліса й зпитав мене, де я йду. Тоді міліціанти забрали й Гадуса. Нас вело на діл двох міліціантів. Саме тоді зачав падати дощ. Ми всі ста-

нули. В тому часі надійшов третій міліціант і сказав, що підемо на міліцію. У певній віддалі від нас побачив я трьох інших міліціантів. Людей інших не було ніде видно. Нагло міліціанти крикнули до мене й Гадуса: „Руки до гори!“ Гадус підніс руки, а тоді міліціант, що стояв при ньому, зачав його дусити. Я не підніс рук і сказав міліціантові, який був при мені, що нічого коло себе не маю; тоді міліціант витягнув револьвер. Я зачав утікати в поле. Міліціант зачав бігти за мною. Біжучи, побачив я, що на полі напроти мене, в певній віддалі стоять інші міліціанти. Заразом почув я, що міліціант, який біг за мною репетує револьвер. Тоді я станув. Міліціант відвів мене назад на попереднє місце. Тут побачив я у віддалі приблизно 20 кроків, як Гадуса дусять. Міліціант, який ішов зо мною крикнув „Стій!“. Я хотів обернутися й саме тоді міліціант стрілив до мене. Куля попала мені в ухо й я втратив притомність.

Як довго я лежав — не знаю. Як пізніше довідався я, знайшла мене разом із Гадусом одна жінка, при чому вважала, що ми оба мертві. Вона вернулася назад до хати, розповіла про все людям і 6 мужчин прийшло за нами. Мене знайшли в корчах, коло 10 кроків від Гадуса. За три дні приїхала до мене мати. Наперед лікувався я в Олеську, в т. зв. „Северинці“, шпиталі в дворі, де перебував 1 і пів місяця, потім у Львові в „Народній Лічниці“. Куля яка попала мені в ухо, розприскалася в кості коло вуха й відламки ці далі залишилися в голові. Витягати їх — була б складна й ризиковна операція. На вухо я не чую.

ВБИВСТВО ДВОХ БРАТІВ ПРИШЛЯКІВ МІЛІЦОНЕРАМИ — БАНДЕРІВЦЯМИ

ПРОТОКОЛ.

Родина Пришляків: старенька мама, **Марія Пришляк** уроджена в 1868 р. в Заставчу; жінка пок. **Евгена**, селянка; **Петро Пришляк**, ур. 30. 6. 1890 р. в Заставчу син **Евгена** й **Марії** з роду **Зацухна**, по званню рільник; **Микола Пришляк** ур. 30. 4. 1897 р. в Заставчу коло **Підгаець**, син **Евгена** й **Марії**, по званню рільник; **Степан Пришляк**, ур. 27. 3. 1904 р. в Заставчу, син **Евгена** й **Марії** по званню рільник, — зізнає, що слідує:

Дня 20. 8. 1941 р. приїхали з еміграції, **Осип і Володимир Пришляки** до свого рідного села, до родини, до села **Заставче**, коло **Підгаець**. Дня 22. 8. ооколо 9. год. передполуднем, виїхали оба **Пришляки** до **Підгаець**, у відвідини до родини; крім цього мали доручити листи з еміграції до **О. Гайдукевича** в **Підгайцях**, до голови **Районової** управи **Миськова Івана** в **Підгайцях**, і до шкільного інспектора **Вороневича Евстахія** з **Підгаець**, від дочки з **Самбора**. Виїжджаючи дня 22. 8. з **Заставча**, брати **Пришляки** впевнили родину, що на вечір напевно повернуть до домів. Коли до вечора й в ночі не вернули, рідня думала, що заночували у **Підгайцях**; всетаки для впевнення, **Степан Пришляк** пішов до **Волосного** уряду, щоб довідатись телефонічно, чи є брати **Пришляки** в **Підгайцях**; одначе одержав відповідь, що їх узагалі не було в **Підгайцях**.

Затривожена родина вибралась на розшуки; і так: брати, **Микола**, **Степан** і стричний брат **Евген** із жінкою виїхали фірою в сторону **Підгаець**, розпитуючи по дорозі стрічних людей, чи вчора їхали дані осібники. Перед **Утриновом** бачив їх **коваль**, **Кулік** з **Угринова**, що їхали в сторону **Підгаець**. Приїхавши до **Підгаець**, удались брати до вище згаданих людей, до яких мали брати **Пришляки** завести листи, однак і там сказано їм, що їх не було. Не маючи іншого виходу, пошукуючі удались на станицю **Укра-**

нської Рай. Міліції, щоб довідатись чи не знає що міліція, або чи не бачила їх де.

Звернувшись до команданта міліції **Хоми Михайла** з запитом, завважили пошукаючі, брати Микола й Євген з жінкою, змішання й збліднення команданта Хоми, який сейчас опанувавши себе, сказав, що він зараз телефонічно повідомить усі станиці, а на станицю до Угринова вишле гінця, бо там нема телефону. Аж тепер пошукуючі брати довідалися, що в селі **Угринові** є міліція, бо дотепер не знали про це, і догадуючись, що мабуть там придержані брати Пришляк, завернули сейчас коні на міліцію до Угринова. По дорозі до Угринова, дігнав пошукуючих сам Командант Рай. Міл. Хома і нічого не говорячи, минув їх і поїхав до Угринова. Коли пошукуючі доїздили до Угринова, долучився до них швагер пропавших, Бориславський Бронислав і разом вїхали до Угринова; доїжджаючи недалеко міліції, стрінули вертаючого на мотоциклі команданта Хому, здержали його й спитали про вислід; Хома відповів, що **був в Угринові на міліції**, говорив з командантом станиці міліції, який сказав, що таких осібників не бачив і не арештував, та нічого не знає.

Пошукуючі заявили, рішуче, що вони мусять бути в Угринові й завїзвали нач. Хому на станицю міліції в Угринові; там застали команд. **Зайця Миколу** й двох міліціантів, які на подвірі чистили ровери. На домагання брата Миколи, дозволено йому особисто розглянути станицю й пошукати. Цей же брат зараз пішов до пивниці, перед якою завважив свіжу кров, шуфлею чи рискалем зіструганою. Увійшовши на сходи, побачив сміття з кровю на сходах, а розгорнувши, завважив знову свіжу кров на камінних сходах. Увійшовши через другі двері в глибоку пивницю, побачив два крісла й лампу, та шуфлю цілу з кровю. В куті була калюжа крові, щойно засипана землею, дальше в кубашку (заглибленні) і на дверях побачив розбискааний людський мозок, та дірку в дверях від крісової кулі; вкінці знайшов суканий шнурок, який Осип Пришляк взяв був із дому в цілі привязання маринарки до ровера. На горі коло пивниці, знайдено ще шмату й рискаль із свіжою кровю.

Тепер братові Миколі ясно стало, що вони в цій пивниці замордовані, виніс знайдені річі з пивниці на верх і зачав з розпукою кричати граз з рештою рідні, та взивати начальника Хому, щоб сейчас заарештував командан-

та, з яким нач. Хома щось розмовляв; однак цей свідомо дав змогу Заяцеві втікти; решта двох міліціантів також утікли. Підчас цього нач. Хома був дуже змішаний і блідий та розмахуючи руками, питав, що має робити, відтак відїхав до Підгаець, звідки післав свою міліцію, з якою прибув і лікар, що ствердив свіжий людський мозок і свіжу кров. **Прибувши міліція зовсім не шукала винних**, а коли брат Микола сказав міліціантам придержати присутніх ще там кухара Куйбиду Ілька, ці сказали, що мають час, аж доки він не втік.

На другий день 24. 8. приїхали старенька мама з рештою рідні на місце вбивства, та завізвали німецьку комісію з Бережан, яка приїхавши автом на місце, ствердила морд.

25. 8. приїхало Гестапо з Тернополя й перевівши короткий допит, **заарештувало голову сільради Кружелецького Ілька**, та дали наказ, щоб бувша Угринівська міліція зголосилась до Підгаець на міліцію. Однак до цього часу ніхто не зголосився. **Вправді кілька днів міліціонери скривалися, однак тепер ходять собі свобідно й ніхто ними не цікавиться.** Мимо всіх зусиль родини, відшукати тіла помордованих, до цього часу це не увінчалось успіхом. Помордованих мали з собою два нові ровери, нові чоботи, нові вбрання, годинники, німецькі документи й більшу скількість грошей. Родина має багато доказів на співвинуватців морду, що їх є багато; крім цього Елі Пришляк жєні Євгена, по національності німці, яка брала енергійну участь у пошукуванні, Анна Пришляк із Завалова сказала з загрозою: **не мішайтеся у не свою справу, бо й вам таке може бути.**

Атмосфера в родині дуже пригноблена тим більше, що винуватці ходять собі свобідно, мають при собі зброю й родина боїться, що можуть напасти на їх дїм, або навіть кинути гранату, тим більше, що Степанові Банахові с. Пилипа, який за пропавшими дуже жалує, і публично критикує вбивників, загрозив Степан Купратий, щоб не жалував за пропавшими, як рівнож, щоб не говорив про цю справу, **бо буде з ним зле.**

На день перед приїздом із Німеччини братів Пришляків, приїздив автом Дідора Богдан, до села Завалова, а з них та ож Бзова Теофіля з Носова, які сконтактувалися з нїч Хомою з Підгаець, який приїжджав до Завалова 19. і 20., конферував із ними, а в вечером цього ж

дня сказав братові пропавших, Петрові, у Підгайцях, який там був придержаний і нічого не знав про приїзд братів, що „Ідуть, а може вже приїхали ваші брати, то нехай уважають, бо вони є Мельниківці“.

Прізвища міліціантів, що скриваються:

ком. Заяць Микола)
Мандибур Олекса) з Угринова
Томин Василь)

Королишин з Вербова

Малич Микола)
Боїла Дмитро) з Яблонівки

Клюба Вол. з Носова
Яворській Іван учасник морду з Угр.
Шкіра Ром. , , з Яблонівки

Заставче 19. 8. 1941 р.

Зізнання списав : Пахольчишин

БАНДЕРІВСЬКА МІЛІЦІЯ ГРОЗИТЬ СМЕРТЮ І. ХОМІ.

ПРОТОКОЛ

Дня 29. 8. 1941 р. в год. 9.30 являється Хома Іван, ур. 1.7.1909. в Ператині пов. Радехів, українець, грекокатолик, рільник, нежонатий, стало замешкалий у Ператині й заявляє слідує:

Дня 28. 7. 1941 р. прибув я до мого рідного села Ператин. На другий день покликав мене до себе місцевий священик і розпитував мене про теперішнє політичне положення та до якої організації я належу — Мельника чи Бандери. Коли я сказав, що Вождем є тільки полк. Мельник, священик мені заявив, що я в Ператині не маю що робити. В початках серпня при читальні та церкві появились понаклеювані відозви полк. Мельника. Тоді командант ператинської міліції Кондратюк передав мені картку, щоб я зголосився в команді міліції в Радехові. Там мене прийняв начальник слідчого відділу Гуменюк і сказав, що як ще раз появиться в Ператині література ОУН (полк. Мельника), мені грозить смерть.

23. 8. ц. р. о год. 22 коли я повертав від сусіда, напало на мене двох невідомих мені людей і цалками побили мене по голові.

Священик с. Ператин, який там прибув околo 20. 7. ц. р. своєю поведінкою (п'ятика, ходження до дівчат) зразив до себе ціле село, крім деякої частини молоді, серед якої проводить в бандерівській роботі. Другий бандерівський верховод у Ператині — місцевий командант міліції 18-літній Кондратюк Василь за большевиків возив горілку з ператинської горальні до Радехова. Як викрилось, що він по дорозі крав горілку, втік і переховувався до приходу німців.

Ці зізнання потверджую власноручним підписом.

**О. ОБРОЦУ ТЕРОРИЗУВАЧИ БАНДЕРІВЦІ (В ЦЬОМУ
І МІЛІЦІОНЕРИ) РЕВОЛЬВЕРОМ І БАІ НЕТОМ
ТА ГРОЗИЛИ СМЕРТЮ.**

ПРОТОКОЛ Ч. 1.

Дня 29. 8. 1941 в год. 11.15 являється гром. **Оброца Олекса**, ур. 30. 3. 1921. в добрівлянах пов. Стрий, українсьць, греко-кат. столяр, нежонатий, замешкалий стало в Добрівлянах і заявляє слідуєче:

До мого родинного села Добрівлян прибув я 18. 8. ц. р. Цього самого дня зустрів я Іванціва Дмитра, знайомого з с. Добрівлян, який мені сказав, що був у Львові, харчувався в харчівні при вул. Кармелітській і спав при вул. Снопківській 22. Дальше сказав, що Бандера був великим революціонером, а тепер є „вождем“. Коли на його питання, хто мав у Німеччині більше прав—бандерівці чи члени ОУН, я відповів, що члени УНО, яке зявилося по стороні полк. Мельника, він сказав, що „конфіденти й батареї все мають більше прав“.

Дня 25. 8. ц. р. в год. 19. стрінув мене на вул. в Добрівлянах Стасула Микола, бандерівський провідник села і передав мене двом міліціонерам — один Голод, другого прізвища не знаю, — які сказали, що поведуть мене до нім. команди в Стрию. Вони завели мене в поле коло передмістя Стрия Лани. Тут остав зо мною один міліціонер та сказав, що мушу чекати на одного чоловіка, що мені принесе літературу. Голод пішов на розвідку. Я чекав від год. 20 до 23, коли вернув Голод з окола 8 — 10 незнайомими людьми, між якими я пізнав Стасулу, що перебрався й змінив голос. Ці люди відвели мене подальше в поле, поставили коло полукупка й з обох сторін стало по одному чоловікові з насуненими на очі шапками. Один впер мені в бік револьвер а другий багнет, а решта уставилась передімною півколом. Тоді один з тих, що були проти мене,

сказав, щоб я відповідав правду на їх питання, бо як ні — то убють. Мене питали: на яку кличку я прийшов до Львова, до кого й на яку кличку маю зголоситись у селі, яке моє псевдо, хто мені дав літературу, кого я знаю у Львові, хто зо мною працював в Німеччині, в якій організації я був у Німеччині, яких мельниківців знаю в Стрийщині, хто розліпив мельниківські летючки в Добрівлянах. На ці питання я відповів, що до Львова прийшов в групі й клички не знав, у Львові був на Академічній, де дістав літературу, яку сам в Добрівлянах поширив. Це я сказав, бо під час ревізії в мене знайшли 3 летючки й адресу, яку під час моєї неприсутності залишив в мене в дома якийсь чоловік зо Львова. Після цього мені сказали, щоб я їм прирік: 1) що нікому не скажу, що зо мною діялось по моїм виході з міліціонерами із села; 2) що ніде не буду виступати проти бандерівців. В противному разі грозили смертю. Коли де друге не хотів, погодитися, тоді вимушили на мені приречення, що не буду працювати проти бандерівців у стрийському повіті й коло 24. год. відпустили домів.

Ці зізнання потверджую власноручним підписом.

С. КЛЕПАЧЕВІ ГРОЗИЛИ БАНДЕРІВЦІ ЗАСТРІЛЕННЯМ І РІШИЛИ ЙОГО ВБИТИ.

ПРОТОКОЛ

Зізнання Клепача Степана ур. 27.-XII. 1921 р. в Волковиях повіт Дубно.

Клепач Степан зізнає в присутності Котовського Павла (ур. 6. XII. 1908 р. в Волковиях) і Тимошука Павла слідує:

25. липня 1941 р. прийшло до нього трьох міліціантів бунтівників з криком „руки вверх“. Терором взяли Клепача на допити. Клепач зазначив, що Бандери не визнає. Клепач випадково побачив німецького вояка, якому розказав цілу справу. На приказ німецького вояка бунтівники Клепача звільнили. З міліціантів знаний Клепачові лиш один, а саме Коцюк Танас. Міліціанти-бунтівники прийшли з наказом Качана Остапа ур. в с. Теслугів повіт Дубно. В часі розмови, що її вів Клепач із Качаном дня 30. VII. 1941 р. в броварі в Волковицях у присутності Котовського Павла, Качан загрозив Клепачеві розстрілом за те, що не визнає Бандери, а веде організаційну роботу. Коли Клепач роздавав літературу „Сурма“, Качан ще раз цього самого дня погрожував. Дня 6. 8. або 7. 8. 1941 р. Качан, Хмара псевд., Гіркий псевд. відбули сходини, на яких рішили вбити Клепача. Дня 8. 8. 1941 р. Клепачеві доніс це Лукацький Степан. Також збирали по селах підписи у людей, щоб при їх помочі підступом руками гештапо знищити його.

Зізнав: Клепач

Перевів: Грім Денис

Свідок: Котовський П.

Тараканів, дня 20. 1941 р.

ВБИВСТВО Є. ПОРОДЬКА, ЯКИЙ ІЗ ГРУПИ БАНДЕРИ ПЕРЕЙШОВ ДО ОУН.

Протокол про пропавшого Породька Евгена.

Я вислав його 20. 8. з Туркотина пов. Перемешляни до третього сусіднього села Підяроків пов. Бібрка по збірковій листи, які він туди передав. Виїхавши до цього села ровером після півдня 20. 8. більше не вернув. Після двох тижнів пішов у Підяроків Пилип Олексів з ще одним чоловіком із Туркотина й сестрою Породька в розшуки за ним. На місці стверджено, що Породько справді був у цьому часі в Підяркові й де подівся, не знає ніхто. Інші показували за селом місце витовчене з кровю. Дехто вказував місце на сіножаті, що бачили там якогось трупа.

Одначе чогось конкретного дошукатися годі було.

13. 9. чоловік із Якторова привіз вістку, що вже віднайдено трупа Породька.

Породько Евген по званні шофер, відбув польську військову службу в 1938 року і брав участь у польськонім. війні. Після большевиків був повітовим організатором Січей і належав до диверсії. З першою стрічею з ним, перейшов до нас, зайнявшись організуванням збірки на Б. Ф. у своїй околиці.

Бандерівці, довідавшись про його перехід до нас, сильно проти нього виступили.

В. р.: Шопецький Богдан

